

Изази Недјељом.

Цијена:
За ЦРНУ ГОРУ и АУСТРО-УГАРСКУ (с БОСНОМ и ХЕРЦЕГОВИНОМ) на годину 6 ф., на по год. 3 ф., на четврт године 1 ф. и 50 новчића.

За све остале земље у ЈЕВРОПИ и АМЕРИЦИ: на годину 20 франака, на по године 10 франака, на четврт године 5 франака.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Претплата шаље се у плаћеним писмима неопсредно администрацији «Глас Црногорца» на Цетиње, а може се и картом упутницом на пошту у Котор. Дописи шаљу се уредништву. Рукописи се невраћају.

За огласе плаћа се од реда 5 новч. За огласе веће и на дуже вријеме мање.

Позив на претплату

НА

«ГЛАС ЦРНОГОРЦА».

а нашијем претплатницима претплата крајем ове године.

га позивамо учтиво њих и све нашега листа, који су ради ој години овај лист државнам за времена пошлу претплате, који лист од нове године изостао.

Цијена је «Гласу Црногорца»:
За ЦРНУ ГОРУ и АУСТРО-УГАРСКУ (и за БОСНУ и ХЕРЦЕГОВИНУ):

На годину 6 ф. а. вр.

На по године 3 " "

На три мјесеца 1 " 50 н.

За све друге земље у Јевропи и Америци:

На годину 20 франака.

На по године 10 " "

На три мјесеца 5 " "

Претплатници из Аустро-Угарске (и Босне и Херцеговине) нека шаљу своју претплату поштанском упутницом на г. Петра Рамадановића у Котор. Нарочито се умољавају претплатници из Босне и Херцеговине, да нам не шаљу новце непосредно овамо у запечаћеном писму, за које ми морамо овдје плаћати свагда по 40 до 50 новчића, него нека упућују претплату на г. Петра Рамадановића у Котор, и то поштанском упутницом, која је сад и за Босну и Херцеговину уведена.

Претплату из Србије на наш лист прима само књижара Велимира Валожића у Београду. С тога нека се тамошњи наши претплатници изводе за времена с претплатом обратити на ту књижару.

Претплатници с других страна нека шаљу своју претплату у плаћеном писму на: «Управу «Гласа Црногорца» на Цетиње».

Цетиње, 12. Децембра 1882.

У П Р А В А

ГЛАСА ЦРНОГОРЦА.

Овај број листа шаље се само онијема нашим учесницима, од којих нам је до данас стигла претплата за нову годину.

Исто тако и бројеви који долазе иза себе се само претплатницима од нога дана кад нам стигне њихова претплата.

То ко хоће да има потпуно све бројеве од нове године нека се пожури с претплатом, јер иначе позним претплатницима једва да ћемо моћи накнадити заостале бројеве, почем се лист штампа само у онолико егземплара колико претплатника има.

Цетиње, 31. Децембра 1882.

УПРАВА «ГЛАСА ЦРНОГОРЦА».

ЦЕТИЊЕ, 31. Децембра.

Пошљедњи дан од године!

Скоро ће бити по ноћи, казаљка људског времена стаће на дванаест, стара година растаће се за навијек од пове, отиснуће се у бескрајно море вјечности, к осталијем милијунима својих другарица!

Па које чудо? И сјутра ће се сунце родити на истоку као што је данас и јуче било; и сјутра ће видјело, које казује дан, обасјати земљу

ову као и данас и јуче; вријеме ће бити ведро или облачно, као што је и до сад вазда бивало, а људи ће гледати своје после као што су и до сад чинили: један ће се родити, други умријети; један ће се смијати, други плакати; једном ће живот бити сласт, другоме терет.

Ништа лакше у природи не дјелује ли стару годину од нове.

Па ипак сама људска навика, сам људски рачун, силом мишљења и уображења уздигнут, чини од растанка нове и старе године необично свечан тренутак!

У том тренутку, и ако не ће, мора човјек да застане и да се дубоко замисли. Погледи се обрћу у натраг и смионо продиру опет у напријед у будућност — разумије се с разним и врло мјешовитим, но вазда свечаним осјећајима. Друкчије се осјећа у том свечаном моменту један дјетињ, који је тек ступио ногом на стазу живота обасутог цвијећем по којем се вијају шарени ленири: он нема рашта да се осврће на прошлост, пред њим лежи само будућност, и она се млађаној фантазији његовој смијени и представља у олђећи умилној, веселој, радосној. Оставите га на миру у идеалном уображењу његовом и не плашите га бурама и олујама, које га чекају на усталасаном мору живота!

Друкчије се осјећа младић, у пуној снази живота, у бујном чувству своје несавладивости, у деветом небу среће на које га пење занос његов и представља му све у свијету тако као да је створено за његову радост и његово уживање. Оставите и овога на миру, јер су му блиски часови горкога искушења, који ће му немилосрдно казивати, да није свијет овај онакав као што га он себи представља!

Узмите човјека зрела од својих четрдесет година. Како ли је тек о воме на растанку старе године од нове! Он је превално половину свога вијека: срећан је ако се може натраг обрнути и угледати који цвијетак да је изникао на земљини млађанијех идеала његовијех које је он загријевао за младости своје свом топлотом своје душе, свом жестином свога срца; несрећан, ако у осврту овом не види ништа друго него надгробне крстове и мртвачке плоче, под којима вјечити сапак борави све што он њега тако силно љубљае. А поглед у будућност — отвара му само перспективу на више или мање стрмени пад са висине живота, више или мање убрзано корачање к праху и пепелу земаљском!

Бременом година оптерећеног старца не дирајте! Он и тако нема рашта да упира поглед у будућност. Вас је живот његов у прошлости, и срећан је ако у срећи својих издавака може посматрати како се лијепо наставља његово земаљско биће!

За свакога и у свако доба свечан је овај тренутак, јер човјек прави рачуне са собом самим, прибира добит, извлачи за себе лекцију прошлости, учи се памети на дјелима која је преко своје главе претурно и спрема се што боље може за будућност.

И народ је један међу људима то исто што и човјек међу људма. Он је истина дужа вијека од човјека, за њега је читав једна година маленкост, па ипак и народи застају на растанку старе године од нове, осврћу се на прошлост и упиру погледе у будућност, мјере и оцјењују што су у ми-

нулој години урадили и праве рачун вјероватности о ономе што ће у новој години радити, претресају своје приходе и издатке, праве о себи биланцу.

Као поједини човјек тако и народи читави рачунају оне године у срећне, у којима могу забиљежити њих напредак свој у већој или мањој мјери. Што већи напредак, то већа и корист, виша снага, боља спрема и поузданији изгледи за будућност.

И наш народ у Црној Гори има да направи са собом рачун за минулу годину. Богу хвала и слава, била је то једна година мира, што је велика ријеткост у Црној Гори, и година земаљскога берњета, што такође не бива често у нашој кршиној домовини.

Дубоки, постојани мир за вријеме цијеле прошле године дао је довољно маха нашијем људма, да се трудом својим, рукама и памету својом опораве од љутијех рана, које сваки рат задаје и самоме побједноцу, које је дакле и потоњи рат задао нашем побједоносном народу.

Хвала тријезменој памети и неуморној радљивости нашега народа, који у мирно доба показује нето прегруће око плуга и мотике као у рату око пушке и јатагана, и хвала милостивом благослову неба које је у минулој години своје вишње дарове излило на Црну Гору, ми се осјећамо у пуној срећи и задовољству што можемо рећи да је народ наш у минулој години доста зарадио за себе и за своју домовину — да ће се од резултата тога рада моћи закрпити многа провала и попуњити многа празнина, коју је потоњи рат оставио на нашем народно-економном стању и због које се наша влада морала из петних жила уснијавати, да државу нашу одржи на висини данашњег положаја њеног и да јој не ускрати памирница за најживотијне потребе њене.

Нека би Бог дао да и наступајућа година остане на миру — што је жеља свакојег Црногорца — и да се на њу излије благослов божи као и прошле године — што је топла и свагдашња молитва свакојег Црногорца — па ће кроз коју годину са старом и још вишом и бујнијом снагом закупати дамари народног и државног живота црногорског и разлијевати живу и свјежу снагу на све крајеве наше домовине, а тијем спажити и спремати народ за толике унутрашње и спољашње задатке, који га чекају у ближој или даљој будућности.

Тијем се у кратко и у општим крупним цртама осврћемо на прошлу годину, а на појединости имаћемо, ако Бог да, још времена, да се осврћемо подобије.

Нову пак годину честитамо од свег срца:

Нашем Књазу-Господару и његовој свијетлој породици са жељом да их Бог поживи у доброј срећи и лијепом здрављу још много година на срећу Црне Горе и утјеху Српства, Нашем народу, са жељом да га окријени свјема врлинама, помоћу којих народи бивају срећни, велики и славни,

Свјема добријем људма у свијету, који су истинити и прави пријатељи напретка човјечанског!

Вас свијет пита се радознало: шта ће сада бити од Францеске?

Заиста, веће части за покојнога Гамбету не може бити него што је та која лежи у том питању.

Што се данас, послје смрти Гамбетине, у Францеској и свукуд у свијету то питање поставља, то је најјаснија свједожба, да је Гамбета био тако рећи Францеска, да је он био стуб и носилац њен, вјешти и поуздани крмар њенога државног брода.

Шта ће сада бити од Францеске када је тај стуб и носилац, тај крмар њен пао под косом смрти?

Без прегјераности може се рећи, да је Гамбета донета држао ако не баш Францеску а оно за цијело њену данашњу републиканску форму. Та форма жестоко је нападана била са више страна, најжешће пак од стране такозванијех легитимиста и анархиста. Гамбета је вазда умно силом својега великог духа, свога чистог патриотизма, свога пламеног језика сузбити и обертити све противнике републиканске и одржати републику у чистим облицима њеним. Он је громовитим ускликом својим: „или се покори или се уклони!“, који је усклик био у исто доба усклик духа народа францескога, оборно Макмахона, чим је опazio да овај шурује са монархичким претендентима. Он је једини био, који је дрече анархисте бичем силнога говора свога могао сатјеривати у збитне кутове њихове, одакле су вазда ијед и отров свој блували на њега.

Данас је пао тај силни бедем који је републиканску Францеску заштитио од навале легитимиста и анархиста. Францеска стоји изложена нападима тијех елемената. С једне стране монархија, с друге комуна — двије крајње противности — могу данас одахнути. Свиали се с њих тежки камен који се звао — Гамбета!

С тога се и пита свијет: шта ће данас бити од Францеске?

Од легитимиста не пријети баш толика опасност францеској републици. И ако је њихов најљући противник пао, они су ипак данас толико слаби, да би били управо манити, ако би и помислили могли на какове усјеке у својијем плановима. У великој већини францескога народа данас је тако јако увријежено начело републиканско, да би био свакоме узалудан посао који би се потхватио да јавно мишљење тога народа обрисе у корист монархије. Дobar познава а и тога народа прије би могао примјетити, да он скреће са својим тенденцијама на лијеву страну и да с године на годину помагава контингент оних који су не само противници монархије него и противници републике, дакле у опште сваке државне форме која се слаже с данашњим склоном и поретком друштва јевропскога.

Осим тога, монархички претенденти у Францеској данас су, како већ рекосмо, сами по себи тако слаби и међу собом поцијенани, да се њихове аспирације у опште не могу узети озбиљно. Једини озбиљни претендент, који би данас могао страха задавати републици, пао је међу Зулусима. Остали пак сами међу собом нијесу сложни и сами против себе ратују. Њихове фракције у францеском законодавном тијелу одвећ су незнатне и међу собом подијељене на заступнике старе и у години 1830 модернизирани монархике и на заступнике демократског ћесарства као што је било под Наполеоном.

С те стране нема дакле скоро никакве опасности за републиканску форму у Францеској.

Много виша опасност тој форми пријети данас од стране анархиста.

Ови су се у потоње вријеме, на сун-
цу републиканских слобода, јако осил-
или. Главне вароши у Францеској :
Париз, Лион, Марсељ — у њиховим су
рукама. Париска општина — њихова
је. Познато је, с коликом су се же-
стином у потоње доба борили против
самога Гамбете, и овоме је с тешком
муком пошло за руком да их бар за
неко вријеме сузбије. Под жестином
њихове навале Гамбета је у потоње
вријеме много поднио и сам Бог зна
би ли се и у будуће према њима мо-
гао одржати.

Кад је дакле и сам Гамбета с
тешком муком и једва могао уздржа-
ти навалу францеских анархиста,
шта ће тек сада бити, кад је те силе
нестало ?

Анархисте ће сада без сумње о-
холо подићи главу. Смрћу Гамбете
њихова је ствар васкрела.

Но да не буде васкрс њихов смрт
Францеске ?

О томе, на жалост, постоји само
један суд, јер у чијем програму стоји
избрисано име отаџбине, име народно-
сти, тај тијем самим, кад дође до
власти, брише и Францеску са лица
земље.

С тога имају патриоти францески
велики и дубоки разлог да се горко
заплачу над гробом Гамбетиним, јер
је у тај гроб положена снага која је
држала Францеску. С тога и други
народи имају разлог да се зашитају
шта ће сада бити од Францеске ?

Францеска има до душе још до-
вољно својих ваљаних и добрих сино-
ва, али ниједан не досиже ни близу
до снаге и величине Гамбетине, а
францески народ, колико је иначе ве-
лик и уман, у томе је по нарави сво-
јој као мало дијете, јер му вазда тре-
ба по један идол (лажни или прави,
под монархијом или републиком) коме
ће се клањати и који ће га водити,
звао се он Наполеон или Гамбета !

Данас тога идола нема, остали
су све само људи средњи и обични ;
данашња генерација францеска није
родна у великим духовима.

У толико је лакше радити стран-
ки превратној, која се толико осили-
ла у Францеској, и коју ће без сумње,
а наравно за свој рачун, снажно пот-
помагати тајне и невидиме силе са
стране.

У тој перспективи лежи данас
највиша опасност за Францеску. Пре-
вратна странка, и ако дође до власти
у Францеској — као што је сва при-
лика да ће доћи — не ће моћи са
својим превратним тенденцијама ни
само за кратко вријеме опстати у
Францеској, али ће и то кратко ври-
јеме довољно бити да се Францеска
за неколико десетина година ослаби и
да се у њој поново утрије пут —
монархијској форми.

И тако што данас легитимисте
сами за себе не могу урадити, то ће

временом за њих урадити анархисте,
ако међу тијем Бог не удијели Фран-
цеској — другога каквог Гамбету !

Стара бечка „Преса“ јављајући о
пројени у министарству црногорском, до-
тиче се и личности новог министра уну-
трашњих дјела овим ријечма :

„О маломе Петровићу говори се, да
има јаке руске симпатије и да својим мр-
ким арнаутским лицем само онда прија-
тељски погледује на Аустрију, када од
ове зависи на прилику уступање — Бара“.

На саму ствар одговарајући каза-
мо бечкој „Преси“, да је г. В. Божо Пе-
тровић увијек пријатељски погледавао на
Аустрију, кад год се ова пријатељски по-
нашала према Црној Гори, и да ће тако
и у будуће чинити.

Што се тиче „малог“ Петровића и
његовог „мрком арнаутског лица“, то су
примједбе које карактеришу укусе и вас-
питање господe око „Пресе“, за које им
ми ни најмање не завидамо.

Само ћемо примјетити тој тврдњи,
да је тај „мали“ Петровић вазда знао
бити велики кад год је требовало, и да
ће знати то бити и у будуће.

Читали смо, има неко вријеме, у
броју 914 грчкога листа „Глас“ који у
Крфу излази један чланак на францеском
језику с потписом А. Н. о томе како је
г. Јован П. одликован једним орденом цр-
ногорским, и одговор г. Стиљмана на тај
чланак, датиран из Фиренце 17. Децембра
и увршћен у истом журналу крфском, у
коме г. Стиљман доноси изјашњење да се
то тиче г. Јована Парамитиотиса и т. д.

Ми смо овлашћени да изјавимо да је
г. Јован Парамитиотис из Крфе доиста
одликован орденом Данила III. степен од
Његовог Височанства Књаза, за услуге
у чињене Црној Гори. Свака расправа о
тијем услугама неумјесна је. Суверени
главар ордена оцијенио је те заслуге и
подарио је награду заслужену. То се ни-
кога другог не тиче.

Гамбета.

Као што се могло предвидјети, сви
листови у свијету занимају се скоро
искључиво са покојним Гамбетом, с једне
стране оцјењујући његов државнички рад
и заслуге за Францеску, с друге стране
испитујући све могуће пошљедице које би
могле наступити иза смрти његове не са-
мо у Францеској него и у — Јевропи.

Како се том оцјеном и тијем комби-
нацијама о будућим догађајима, које у
јевропским листовима налазимо, у мноштво
освјетљује данашња ситуација јевропских
држава, то је вриједно да и нашим чита-
оцима саопштити поњешто, и то што је
најважније, из тих листова.

По најпријед ваља нам у кратко са-
општити животопис тога великога човјека,
чијом се смрћу данас цијели свијет ско-
ро искључиво занима.

Гамбета се родио 3. Априла 1836 у
Кахору, гдје му је отац, поријеклом Ђе-
новљанин, држао један мали дућанац. У
свом родном мјесту Гамбета је свршио
гимназију, а по том пошао је у Париз,
гдје је слушао правничке науке. Већ го-
дине 1859 уписао се у листу адвоката
париских и био је с почетка секретар
у славнога правобранитеља париског Ла-
шода, који је ту скоро умро, а за тијем
у чувенога Кремјеа. У више штампарски-

јех парница ступао је пред суд као бра-
нитељ, а године 1863 живи је учествовао
у изборнијема агитацијама. Највећма је
изишао на глас сјајном и одважним обраном
уредника „Ревела“, непогодног републи-
канца Делеклиза, који је оптужен био што
је позивао на купљење прилога за посла-
ника Бодена те је пао на барикадама кад
се догодило државни удар. Од то доба мла-
ди адвокат сматран је као вођ младе Фран-
цеске. При општим изборима у г. 1869 иза-
бран је као кандидат „непомирљиве опо-
зиције“ у Паризу и у Марсељу, и задржао
је мандат марсељски. У камари није се с
почетка баш много истицао, и кад је у
Јуну 1870 била ријеч о рату, он се истом
много мање противио него његови друго-
ви од опозиције. Послије 4. Септембра био
је члан провизорне владе и министар уну-
трашњих дјела. Тада му је главно било,
да из народа крене масу на отпор против
туђинца, да устроји тако названи народни
отпор и да поведе рат до истраге. Како
је већ Париз био опседнут, те није било
изгледа да ће одатле у том правцу моћи
што урадити, а из Париза није могао куд
од Нијемаца који су га са свих страна
стегли као гвозденим обручем, то Гамбети
ништа друго не остаде него да се послуж-
и ваздушном пловидбом, и он доиста
сједне на ваздушни балон и сретно отпло-
ви, високо изнад бајонета пруских, у
Тур, гдје се тада налазаше један дио
провизорне владе. Тамо је саставио у сво-
јима рукама министарство унутрашњих
дјела, финансије и рата и организовао је
као прави диктатор народну обрану. Како
је он тада ту обрану из ништа створио,
којим је начином то постигао и колико је
то све земљу стао, о томе се још и да-
нас чују различити гласови, и поред јаких
обожатеља нашао је у тој ствари Гамбе-
та и јаке противнике; но нико му још ни-
је одрекао способност, да је само он у
стању био народ свој распалити на тако
огромне жртве које превазилазе снагу људ-
ску. У томе је он био човјек од дјела као
ико. Он се је противио закључењу мира и
иза предаје Париза, па је с тога дошао у
жестоки сукоб с осталијема члановима при-
времене владе и покушао се иједак у Шпа-
њолску, док је међу тијем Тјер опет ред
успоставио на народној скупштини у Бор-
дову а доцније у Версаљу земаљску упра-
ву преустројио, комуно оборио и с непри-
јатељем углавном начин живљења. По што
се вратио из Шпанјолске, Гамбета је осно-
вао лист „Републику францеску“, и почео
је у њој као и иначе у јавном животу да
војује за утврђење чисте републике. Он
је војевао под Макмахоном против наза-
њачке коалиције и кад је Гриви постао
пресједник републике, он је постао пре-
сједник коморе. У Новембру прошле годи-
не ступио је на чело владе као министар-
пресједник, но послје неколико мјесеца
морао је њет одступити, јер већина ко-
море није се слагала са његовим кораци-
ма, које је предузео био у интересу акци-
је францеске према Њемачкој и који би
без сумње на брзо довели до рата. Он је
почео радити на савезу између Францеске,
Инглеске и Италије, но комора је тада
као и сад била мирољубива, а с таквом
комором Гамбета као министар није могао
ништа изградити. С тога је оставио мини-
старство и повратио се опет на столицу
пресједника коморе. Он је чекао своје ври-
јеме, но у том чекању није стојао скрште-
них руку него је радио својејки и припре-
мао се за извођење својих планова. У
изгледу је било, да би у Фебруару ове
године постао пресједник републике, но
— смрт га преобрати у прах и пепео.

* *

Занимљиви су и много значајни гла-

сови јевропскијех листова о
Гамбети. Ми ћемо овдје саопштити само
најзнаменитије.

„Тајмс“, који се сматра за први свијет-
ски лист, приписује Гамбети толику важ-
ност, да би се, по ријечма тога листа,
смрћу његовом могла пореметити јевроп-
ска равнотежа. „Смрт Гамбете — пише
се у том листу — у најбољој снази жи-
вота, спада међу оне ужасне догађаје ко-
ји једним махом могу да промијене судби-
ну народа и да обрну ток свијетске исто-
рије. Међу оно мало одличнијех државни-
ка у Јевропи он није спадао у оне који
су највишу власт задржали у својим ру-
кама, али он је био најзнаменитији по то-
ме, што је сва прилика била, да њему при-
пада највиши дио будућности. Његовом
прераном смрћу погинула је једна знаме-
нита индивидуална сила, једна од оних
сила које су икад радиле у Јевропи и
жавале колебаљиву равнотежу ње-
гу без сумње, и сада још моћнију.
Францеској и изван Францеске
прасио нестатак Гамбете мије-
махом равнотежу, и само неку-
нам показати како би се равноте-
опет успоставио. Будућност
францеске постала је исто тако
као кад једну лађу на мору из не-
ће вјетар неугодан и неочекиван. И
мој Јевропи ток догађаја биће без
не мало уздрман. Да се кнез Бисмарк
је помогао у свој снази из незнатног сабо-
ра у Франкфурту; да је Луј Наполеон
умро као пресједник републике францеске,
како би друштво била историја минулог
нараштаја! Исто тако измијениће се из-
темеља, то смијемо рећи с пуним правом,
и историја данашњега нараштаја смрћу
Гамбетином; хоће ли та измјена бити на
добро или на зло, то људска намет не мо-
же прорећи; ма да ће она бити велика, о
томе не може бити ни сјенке од сумње.
Кад то кажемо, ми просто учовамо раз-
мјере и тенденције догађаја, а остављамо
на страну личну физиономију Гамбетину и
вриједност његову као државника. Гамбе-
та је могао бити или небити дубок држав-
ник, човјек који је умко тачно мјерити и
мудро управљати силе политичне, народне
и међународне, посред којих се кретао. О
томе је било и биће можда навијек разни-
јех мишљења. Но да је Гамбета био нај-
одличнији Француз свога времена, да је
он моћно упливао на своје земљаке епо-
лом свога говора и жестином своје нара-
ви, да је стекао право на једно од први-
јех мјеста међу државницима јевропскије-
ма, о томе је данас, у часу смрти њего-
ве, један суд у цијелом свијету.“

Противно овој оцјени Гамбете од
стране великога листа инглеског, лист
рускога министарства иностраних дјела
„Журнал де С. Петербург“ напо-
ди да „Тајмс“ претјерује, када каже, да
би се смрћу Гамбетином могла поремети-
ти политичка равнотежа у Јевропи. „По-
литика јевропских влада — вели исти
руски журнал — не почива на тако сла-
бим подлогама, да би јој смрт једнога чо-
вјека могла задати тако тежак ударач.
Људи пролазе, а народи остају и остају
њихови велики интереси. Ови ће и данас
исто као и јуче, у Францеској као и сву-
куд у свијету, захтијевати одржање мира
и узајамно поштерење ради ријешења пи-
тања која постоје и која још буду посто-
јала. Апсолутно је немогуће увидјети, да
би Гамбетина смрт могла измијенити то
стање.“

Што се тиче саме личне оцјене Гам-
бете као државника, исти журнал руски
цијени га много ниже но остали страни
листови. Он о њему вели ово : „Никада
нијесмо припадали онијема који су с нај-
вишим одушевљењем обожавали Гамбету.

ЛИСТАК „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА“.

Кремљу.

Кремљу, златни Кремљу
Мезмиче брела;
Снеженице твоје
Многијех вјекова!
Колијевко златна
Славенских нада;
Осветнице љути
Његовијех јада:
Ох, дичи се, дичи!
Лех и Татар љути:
О твоје су стјене
Зуб скршили крути...
А громовник рата,
Трепет, бич Јевропе:
Са обала Сене
Диче бојне стоне,
И к твојим их стјенам
Прјетеће управл:
Желећ, — да му и ти
Трофеј будеш слави.
Сунце грану: — и ти
Кроз топова трјесак,
Глас му зачу страхан,
Мача виђе блјесак!...
Сунце зађе: — а он
Рукам не преима
Гледајућ те мрку
Кроз облаке дима,

Викну: „чудна стјено!“
Па обузет страхом —
Непознатим до тад,
Остави те махом...

Ох, дичи се, дичи!
Њемцу кичељиву,
И вјечитих вада
Вјечитоме Диву

Шапни: — Ватерлоо
Никад ни до вјека
Не бисте имали
Да не би менека!

Ох, дичи се, дичи!
Славенство ће цјело
Под пепелом лежат,
Као мртво тјело:

Ал' ти беш се и још
Бујан к небу дизат,
И над злотворима
Побједам' се низат!

У безбоштву онет
Човјек ће огрезнут,
Из људских срца
Вјера ће нечезнут:

Али са звоника
Твојих златоглави:
Чуће име Творца
Још да му се слави! —

У Мескви, 1882.

Петар Сундечић.

ВЛАДИКА ДАНИЛО ПЕТРОВИЋ ЊЕГОШ.

Тешко бијаше вријеме за Црну Гору
у оно вријеме кад завлада њом владика
Данило Петровић Његош први Господар
црногорски из дома Петровића. С једне
стране лукава латинска Венеција, а с дру-
ге стране варварска бугурманска турска
царевина, а унутра у само срце Црне
Горе потурчењаци. Али владика Данила
све то улаштити не могаше. Он се закле
да ће Црну Гору очистити од потурица и
у њој мир и поредак утврдити, и испуни
своју заклетву.

То бјеше година 1702 кад владика
Данило окупи црногорске старјешине под
Ловћен на Цетиње равно. „Ема нећу Црно-
горци Божија вам је вјера више трпјет ово-
га грдила и срамоте те каља образ и по-
штење црногорско. Што ће нам Турци
међу нама? Или ћемо очистити земљу од
некрести, или ћу ја оставити Црну Гору,
јер су срамоту нашу ја не могу гледати.
Ви Мартиновићи, ваља први да се с Тур-
цима побијете, зашто су они ваша браћа,
на кад виде други Црногорци што ви од
својих учинисте, и они ће то исто од
својих учинити.“ „Хоћемо владика Госпо-
сподаре, одговористе браћа Мартиновићи,
али се бојимо домаће неvjере, но нам дај
твоје вјерне слуге да иду пред нама, и
нека они први окрваве турском крвљу по-

ље бојно на ћемо ми за њима, и истре-
бимо Турке ако Бог да“. Владика Да-
нило би готов испунити жељу Мартинови-
ћа, на им даде три добра јунака који бје-
уз њега да му буду на ризи у новој
тој, то бјеху Станоје Драговић, Вла-
вац, Никола Радонић Његуш и Маној-
ловић из села Дупила.

Освану Божић, дан рођења Спасе
свијета, и дан рођења црногорске слободе.
Рано у јутро кренуше три добра момка —
три сива сокола а за њима Мартиновићи
и поклаше се са невјерницима. Прва по-
шка која чуше од Турака рани сивог со-
кола Станоја Драговића Велестовца. Уби-
ла га бјеше посред преих јуначких, ип-
ше владика Данило, али слава Богу и бо-
жијој мајци, која брани род хришћански од
некеијанске вјере, од ране му није ништа
било. Пошто се просу та јуначка крв, на
олтару црногорске слободе, запуцаше де-
вердари а заблисташе јатагани соколова
црногорских и просу се ријеком поганека
турска крв. Ко се нехте крстит или ко
неутече Спужу или Јаблаку све побише
дичи Црногорци. И тако се истребише
цетињски Турци, а за њима и други по
Црној Гори. И опет се подиже „олтар
прави на камен крвави.“

Слава ти владика Данило! Слава вам
соколови који заслужисте да вам рече ве-
лики цијесник и Господар црногорски Пе-

Марко Драговић.

донијели вијест, како се у Удине (Аустрија) један иредентовачки Талијанац сам пријавио судовима и како је у једном иредентовачком листу „Лега дела демократија“ дао изјаву и понудио се да то и пред судом с документима у руци докаже, како садашњи министар-пресједник Депретис као и министар иностраних дјела већ читаве четир године, од 1878 до 1882, стоје у најтјешњем савезу с иредентом. Разумије се, да је ова вијест измишљена, али ипак служи за карактеристику данашњијех одношаја између Италије и Аустро-Угарске.

Листови јављају, да непосредни преговори између Инглеске и Францеске о финансијској контроли у Мисиру нијесу довели ни до каквог резултата. У слијед тога влада инглеска издала је окружну ноту, о којој је већ давно била ријеч, и разаслала је на све своје заступнике код иностранијех великијех сила. Лорд Грејвиљ наводи у тој ноти, шта је Инглеска учинила у Мисиру за успостављење поретка и за преустројство владе и управе, и шта би још ваљало чинити тамо у том правцу. Нарочито се ту помиње образовање ђендармерије која се сада баш тамо устројава. Даље помиње се у ноти питање о сусеком каналу и препоручује се односно тога силама, да један пут за свагда признају начело слободне пловидбе по том каналу.

„Тајме“ говорећи о тој ноти остаје при свом старом становишту, а то је: да Инглеска не смије допустити никаквог страног дипломатског мишљења при рјешавању мисирекијех ствари; с тога мисли „Тајме“, да ова нота не може имати те цијељи, да од Јевропе тражи признање за оно што је у Мисиру већ учињено, нити може тражити од великијех сила да кажу шта би се даље имало чинити, јер у томе Инглеска мора држати себи одријешене руке. Нота ова може само ту цијељ имати, да покреће међу силама пријатељску размијену мисли о овом предмету.

„Авасова Агенција“ у Паризу јавља, да је францески министар Дилар већ одговорио на ову ноту Гренвиллову. У одговору се наводи како није могуће било да се Инглеска и Францеска у том питању погоче и како су се због тога морали прекинути преговори. Иначе се у одговору наводи, да ово не може никако бити повод ремећењу добријех одношаја између Инглеске и Францеске, који су изван сваке сумње.

Из Њемачке јавља се, да је кнез Бисмарк о новој години, кад су дошли да му честитају, изјавио да му се већ досадило министровати, да је уморан и да ће се повући натраг у приватни живот.

Ову пјесму слушао је свијет већ више пута од Бисмарка, па се нигда још није испунила. Јамачно се не ће ни овом приликом испуњити.

У Паризу убио се аустро-угарски посланик тамошњи граф Вимпфен из револвера. Разни узроци наводе се по листовима о том самоубиству и саопштавају се нека писма која би чудновато илустровала одношаје између Њемачке и Аустро-Угарске, кад би у опште била истина. Поједине околности, које са овим самоубиством у вези стоје, још нијесу објашњене. Неки веле да је граф најпријед натео намећу, па се онда убио.

Изишла је наредба бана хрватско-славонског, којом се објављује привремена изборна ред за крајину хрватско-славонску. У уводу те наредбе каже се, да је све свршено што је нужно било за коначно приједињење крајине матери земљи и да је сад дошло вријеме, да народ крајински постане учесник уставнијех права. Цијела крајинска област Хрватске и Славоније подијељена је том наредбом на 35 изборнијех округа. Изборни закон хрватски од 3. Јула 1881, с неким малим измјенама, важиће за изабрање ових изборних округа у крајини. Овај изборни ред важиће само дотле док се путем законодавства друго не нареди.

Домаће вијести.

ЦЕТИЊЕ, 31. Децембра.

— Благе дане божитијех празника проведемо уобичајеним светковинама народним и црквеним. Већ у почетку божитије недеље почели су се домови цетињски красити баљњацима, а на сами баљњи дан није било ниједне куће на Цетињу, која неби била подупрта баљњаким, тим освешћеним шљеменим вјере народне. У вече припацне пушке мале и велике, најпријед из свијетлога двора, а за тимем на Цетињу и проз цијело поље цетињско, зазвук да се баљњаци уносе у кућу и у славу божју а у ерећу свачијег честитог дома налажу. Пушке су непрестано пуцале

до дубоко у ноћ, а сваке се веселио око својега домаћега огњишта у кругу своје чељад са оним што је Бог дао. Сјутра дан, први дан Божића, служена је рано јутриња, а у своје вријеме летурђија, при којој је чинодјејствовао високопреосвештени г. митрополит Висарион са свештенством придворним, а присуствовали су Њихова Височанства Њаз и Њагиња и остали чланови високога владајућег дома с многобројним побожним народом. Иза свете службе божје ишло се у свијетли двор на честитање Христово рођења.

И друге дане благијех празника проводио је народ у светковинама црквеним и народним.

— Ове недеље пао је на поље цетињско и кроз сву Црну Гору тако велики снјеж, као што се ријетко памти. Ради олакшања саобраћаја по вароши и са околином морао се снјеж управо ејети и смицати са путова које је све затрпао. Срећа велика те су варошани на Цетињу за рана поскидали силни терет од снјега са својијех кровова, иначе би могло бити велике несреће. Од ово неколико дана находи ошет киша, која ће снјеж стопити и разнијети.

Телеграми „Гласа Црногорца.“

ПАРИЗ, 26. Децембра. — Погреб Гамбетин био јуче без икаквог напада. Шљегла се силна свјетина од својих триста хиљада људи. Брисон, Деве, Пејра, Биљо држали надгробне бесједе величајући даровитост и патриотизам Гамбетин. Влада одлучила да узме на себе одговорност за ове бесједе. Још су говорили Шофур у име Алзасана и други. Хохенлоје и други посланици присуствоваху. Свечаност овога погребца може се сравнити са опом, када су остатке Наполеона I. пренијели у Париз.

РИМ, 26. Децембра. — Власт је дала скинути лик Оберданков, који су ђаци с универзитета хтјели свечано поставити ради демонстрација. Три ђака су том приликом затворена.

ЦАРИГРАД, 26. Децембра. — Талијански консул у Триполиу имао сукоб са стражом која га није хтјела пропустити. У слијед тога порта рекламовала код Кортиа.

ПАРИЗ, 30. Децембра. — Сенат изабрао Леројеа за пресједника.

КАИРО, 30. Децембра. — Кедив је примио оставку главног контролора инглеског Колвина.

СОФИЈА, 30. Децембра. — Криза министарска опровргава се. Између министара Руса и Бугара влада потцун склад.

ЦАРИГРАД, 30. Децембра. — Заступник инглески предао порти ноту односно преустројства Мисира. — Порта је тражила, у слијед потоњег догађаја у Триполису, да се натраг позове талијански консул из Триполиса. Влада талијанска одложила је одговор на то, док јој не стигне извјештај од њенога консула.

ВУЧЕ СЕ 18. ФЕБРУАРА ПО НОВ.

ТРИЈЕШЋАНСКА ИЗЛОЖБЕНА ЛОТЕРИЈА

1. главни добитак у готово фиорина 50.000

2. главни добитак у готово флер. 20.000

3. главни добитак у готово ф. 10.000

Даље

1. по ф. 10.000. — 4 по ф. 5000. — 5 по ф. 3000. — 15 по ф. 1000. — 30 по ф. 500. — 50 по ф. 300. — 50 по ф. 200. — 100 по ф. 100. — 200 по ф. 50. — 542 по ф. 25, скупа

1000 добитака у 213.550 фиорина

осим тога још многи други узгредни добитци у предметима које су поклонили изложитељи.

Цијена билета 50 новчића.

Наруџбине с прилогом од 15 новч. за поштарину ваља управљати на Lotterie-Abtheilung der Triester Ausstellung (10—10) Piazza Grande № 2, in Triest.

Књижевни оглас.

„НЕВЕН“

ЧИКА ЈОВИН ЛИСТ

доноси у своме двадесет другом броју за 1882. ове чланке: 1. Освануо снјеж (пјесма са сликом) од Чика Јове. — 2. Прича о једној капи воде (приповијетка). — 3. Кошија (пјесма са сликом). од Чика Јове. — 4. † Ђура Даничић (са сликом). — 5. Овијана зрна. — 6. Паулине снјега (са двије слике). — 7. Повјест о матором вуку превео Браца Мита. — 8. Херкул одводи Диомедове коње (са сликом). — 9. Даштања. — 10. Чика Јовина Пошта.

Рукописи и све што се тиче уредништва, шаље се на адресу Dr. Jov. Jovanović Wien, Währingerstrasse 9. — „Невен“, Чика Јовин лист, излази два пут мјесечно на читавом табаку. Цијена је за Аустро-Угарску на читаву годину 4 фор., на пола године 2. фор. За Србију, Црну Гору и остале крајеве 10 динара или 5 фор. у банкама на читаву годину, односно 15 динара или два фор. 50 нов. на пола године, и шаље се на адресу

Штампарија А. Пајевића у Новом Саду.

НАРОДНА БИБЛИОТЕКА

Браће Јовановића

Изишла је свеска 49.

СЛОБОДИЈАДА.

Епски спјев П. Петровића Његуша.

(Ово је прва свеска у III. колу).

16 н. (35 пара).

Добија се у свјема еписким књижарама. — Претплата на 24 свеске ф. 3.50 (7 динара) поједина 18 н. (40 пара) и онда шаљемо ми о нашем трошку сваку свеску уредно. — Излази сваких 14 дана 15. — Новац молимо унапријед с пошт. упутицом.

У Панчеву.

Књижара Браће Јовановића.

ОГЛАСИ.

Поштарске марке.

Тимбране поштарске марке, црногорске, бугарске, источно-румелијске, и турске, и цијеле кореспонденц-карте, купују се 100 комада по 2 франка, а 1000 по 20 франака.

Агенти се траже, који могу мјесечно 100—200 франака заслужити.

Купујем старине, као новце, слике, оружје, и т. д. Кореспондирам у ъемачком, францеском и еписком језику. На питања одмах ћу одговорити.

Повратио порто нужно је и писма рекомандована. Ближи извјештај код: Ваје Шандор, трговинастарица у Будапешти, Стефанов трг, број 8.

(4—20)

ВРЛО ВАЖНО!

падавицу (епилепсију), грчеве, фрас и неврое, радикално се лијече мојом методом. Плаћа се тек по што се човјек излјечи. Лијечење преко писма

Пр. Ш. Алберт.

(Pr. Ch. Albert).

29. Avenue de Wagram 29. Paris.

Разне болести

лијече се радикално мојом методом, основаном на најновијим научним испитивањима, па и у најочајнијим случајевима, и то, без да се ремети занимање. Лијечим исто тако и несрећне последице грјехова у младости, неврое и импотијенцију (мушку немоћ). Гарантујем за дискрецију.

Молим да ми се пошаље тачан опис болести.

ДР. БЕЛА,

Париз 6: Place de la Nation 6.

Чујте и чудите

Да мислимобројно приспје на рубцама задовољним, одлуч од једне пропаде велике тво, танија-сребра на складшту робу од „ново усавршеног ја-сребра“ купити, те прода уз сваку цијену, или боље казат, исту „скоро бадава“.

Уз припослани износ, или та. уз ривалсу од ф. 8 и 50 новч., мо же добити свако слиједећа 52 предмета уз четврти днo реалне вриједности.

6 финих столичних ножева са инглешком сјечницом
6 финих вилица,
6 масивних жлица,
12 исто таквих жлица за кафу,
6 десертних ножева или за дјечу
6 „ вилица „ „ „
6 финих ранила
1 тешка, фина велика жлица за каву,
1 тешка жлица за млијеко,
1 таблет 30 цм.,
2 велика кухињска ножа и вилице

На свих 52 предмета налази се билиг творнице: „Echt unverfälschtes Britannia“, те су из најфиније коvine, која једита и послје педесетогодишње употребе није за разлучити од правог сребра, за које слиједећа јамчевица тврди:

Јамчевица. Обвезујем се овим, да за сваку, код мене купљену гарнитуру потпуни износ враћам, ако би иста роба у течају од 25 година доцрпела.

Ради силног пролаза горњих гарнитура нека се пожури свако с наруџбом, и нека се налог припошље на:

WIEN

L. NELKEN'S

Britannia-Silber-Fabriks-Hauptdepôt L. Maria Theresienstrasse № 32.

NB. Ако не би била гарнитура по вољи, враћа се новац драговољно.

Прашак за чишћење брита-нија-сребра у великим пшатулама по 15 новчића.

(8—12)

ПОШТАРСКИ

ЗИМЊИ РАСПОРЕД

поласка и доласка пошта.

ЛИСТНА ПОШТА полази са Цетиња за Котор у недељу: предавање до 10 и по ура у јутро; у уторник: предавање до 10 и по ура у јутро; у четвртак: предавање до 10 и по ура у јутро; у суботу: предавање до 10 и по ура у јутро.

Долази из Котора, у уторник: раздавање у 2 уре по по дне; у сриједу: раздавање у 2 уре по по дне; у четвртак: раздавање у 2 уре по по дне; у петак: раздавање у 6 ура по по дне, ако паробот стигне на вријеме у Котор.

ДЕЛИЖАНЦА полази за Ријеку, Бар, Даниловград, Никшић, Подгорицу и Улцињ у четвртак, предавање до 4 уре по по дне.

Долази из Котора у петак, р у суботу у 8 ура пред по по дне.

ЛИСТНА ПОШТА полази са Цетиња за Ријеку, Бар, Даниловград, Никшић, Подгорицу и Улцињ у понедељник, сриједу и суботу, предавање до 11 ура у јутро.

Долази с Ријеке, из Бара, с Даниловграда, из Никшића, из Подгорице и из Улциња у уторник, четвртак и недељу, раздавање у 10 ура у јутро, ако пошта стигне на вријеме.

ДЕЛИЖАНЦА полази за Ријеку, Бар, Даниловград, Никшић, Подгорицу и Улцињ у суботу, предавање у петак до 4 уре по по дне.

Долази у уторник, раздавање у 10 ура пред по по дне.

Канцеларија је сваки дан отворена од 9 ура до 12 у јутро и од 2 до 4 по по дне.

Цетиње, 1. Марта 1882.

Управитељство

Књ. црногорске поште.

Државна штампарија.